

Tabaki Vakayaloyalo ko Vatuirā

E yanuyānu kilai levu sara ko Vatuirā me vaka ni nodra I tikotiko ka vanua talega ni nodra vakasucu e vica na mataqali manumanu vuka ni wai-tui, vakakina na vonu. A sikovi Vatuirā ko Manoa Rasigatale mai na MaiTV ena vula sa oti, ka vakaraitaka mai na retio yaloyalo na vei yaubula ka ra bula voli e Vatuirā ena nona porokaramu, na "We ni Yava". Sa vuqa sara na wiliwili ni manumanu vuka era tiko ena yanuyānu ka sa tubua sara vakalevu na kena veikau me vaka ga ni sa mai vakatabui me sa kakua soti na qoli se keba e Vatuirā.

Yanuyānu ko Vatuirā e dua na Vanua ni Manumanu vuka e Viti

Vakacaca ni Vusi e Nukusemanu

Sa mai ulutaga tiko ni veitalanoa ena vanua ko Laucala na vakacaca levu sa talaucaka tiko na vusi ena yanuyānu ko Nukusemanu. A vakabauti ni a vakadewa e Nukusemanu na vusi oqo eso na dau qoli, ena i naki levu ga ni kena via vakarusai na kalavo. Mai veisau na walewale ni vakasasa kei na nona kana na vusi oqo, o ya ni sa mai tekivu me valuta ka vakamatei ira na manumanu vuka ka ra vakasucu tiko e dela ni qele vaka kina vei ira era vakasucu e na vei vunikau lalai e na yanuyānu.

Oqo e dua na vakacaca levu e Nukusemanu o ya na kena kania tiko na vusi e dua na wiliwili levu ni manumanu vuka.

Mai seva e vica na sasaga ni vakamate vusi e Nukusemanu ka sa waraki tiko oqo na kena kau mai e vavalagi na wainimate ni vakamate vusi kei na kena dai. Sa biu cake tiko ena vei yanuyānu e Ringgolds eso na notisi me baleta tiko ga na kena qarāuni ka taqomaki tiko na yanuyānu. Ratou na qarava tiko na cakacaka qo na mata ni BirdLife ka ratou vakatikotiko e Fatima, Yanuca kei Dreketi.

Nai Tuvaki Ni vei Yanuyanu mai na Ringgolds

A mai qaravi e dua na vakadidike ena vei yanuyanu na Ringgold ena vula ko Okosita ena yabaki sa oti. Ka I naki levu ga oya, na kena vakadikevi na vei yaubula ka ra bula tiko ena vei yanuyanu oqo ni oti na kena mai vakawabokotaki na kalavo ena yabaki 2008. A liutaka na vakadidike oqo ko Elenoa Seniloli, Tuverea Tuamoto kei Sia Rasalato, mai na BirdLife International ka tomani rautou tiko nai vakailsilesi oqo ko Josefa Tale, Inia Tuisolove, William Bukarau (ratou na mata ni BirdLife ena Ringgolds), Lemeki Koro (mata ni BirdLife mai Mabualau), kei Marianne Gwilliams (mata mai USP). E ratou vakavulici na mata ni BirdLife ena kena qaravi e dua na vakadidike kei na kena vakatakilai eso na manumanu vuka ni waitui.

Sivia sara na wiliwili ni manumanu vuka kara vakalutu yaloka e na vei yanuyanu vakabibi mai Nukubasga.

Laurai sara ni sa vuqa na I wiliwili ni manumanu vuka era vakasucu tiko ena vei yanuyanu oqo. E vuqa sara na wiliwili ni moko ka tubua sara vakalevu na kena veikau.

Na Vuli E Qaravi Rawa

A vakayacori eso na vuli ka vakatokai tiko na Participatory Rural Appraisal (PLA) workshops ena koro ko Nasau (Yasana o Ra), Yanuca, Dreketi, kei Fatima ena tikina ko Laucala, Yasana Cakaudrove ena mua ni yabaki sa oti kei na vula ko Maji ena yabaki oqo. Na I naki levu ga ni vuli oqo oya na kena sagai se vaka-saqarai eso na gaunisala e rawa me na veivuke vaka I lavo mai kina na matanitu, se mai vei ira na soqosoqo sega ni okati kina matanitu (NGO's). E sa vo tiko na PLA workshop me qaravi me beleti Mabualau.

Na vuli ni PLA mai na koro ko Nasau, Ra.

E a qaravi mai Nasau e dua na nodratou vuli ni Tauyavutaki businisi (Small Business Training) ena 22-27 ni vula ko Maji. Oqo e dua na gagadre ka ratou a vakaraitaka mai ena vuli ni PLA ena yabaki sa oti ka sa mai matai sara ni tuvatuva ni veiqaravi ena loma ni lima na yabaki. A qarava na vuli oqo e dua na vakailsilesi mai na Tabana ni Cooperative ena noda vanua ka ratou vakailavotaka na BirdLife International.

Dikevi ko Mamanuca I Cake

A qarava na BirdLife International e dua na vakadidike ena vula ko Noveba ena yabaki sa oti. Ka vakadidikevi kina e vitu na yanuyanu ena yatu Mamanuca ka tolu vei iratou na yanuyanu oqo e kunei kina e dua na I wiliwili levu ni Gagati-tavea (Wedge tailed shearwater) kei na vokai ka laurai ni ra vakasucu tiko. E vakabauti ni meca levu kina veikau kei na I yaubula e na vei yanuyanu oqo na me kila kei na kalavo.

E vakacacana na veikau na me kila ka na vakavuna me lailai na kau e tubu vou ka na rawa sara talega ni vakalailaitaka na kedra kakana na vokai kei na kena vakarusai na nodra vanua ni vakalutu yaloka na Gagati-tavea. E rau sa cakacaka vata tiko na BirdLife International – Fiji Programme kei na National Trust of Fiji e na sasaga oqo.

Na Me-kila mai Monuriki.

Digitaki na mata mai na vei koro se Site Support Group

Na Site Support Group (SSG) sa ira na mata ka ra duavata e na sasaga ni kena taqomaki na nodra I yaubula, vakabibi na Vanua ni Manumanu Vuka ni Waitui. E ra na cakacaka vata kei iratou na vakaillesilesi ni BirdLife na mata oqo ka dodonu talega me ratou na vakadewataka tiko na i tukutuku vei ira na lewenivanua kei na kena kau cake mai na vakatutu se gagadre e so me baleta na taqomaki ni yaubula e na nodra delani yavu. Ringgold - Inia Tuisolove kei Tevita Mereti (Fatima), Josefa Tale (Dreketi), William Bukarau (Yanuca). Vatuiria - Sione Gonewai, Akuila Qionibaravi, Nacavunisa, Jone Tabakaucoro kei Inikasi Navunisesese.

O rau na mata mai na Ringgold islands: Josefa Tale kei Inia Tuisolove kei Tuverea Tuamoto.

Veisiko ko Ira na Taukei ni Yanuyanu e Mamanuca ki Vatuiria kei Yadua

E ratou a gole na taukei ni vanua ena yatu Mamanuca I Cake ki na Yanuyanu ko Vatuiria kei Yadua me ratou lai dikeva na veika e sa vakayacori tiko me baleta na kena taqomaki na manumanu vuka kei na vokai ka vakabibi na kena laurai na yaga ni kena maroroi na yaubula ni noda vanua. A rau vei tokoni tale tikoga ena i lakolako oqo ko Sia Rasalato kei Sione Gonewai ena kena vakamacalataki na veika e sa mai qaravi rawa e Vatuiria vakabibi na veisau e sa mai laurai e na kena sa mai vakawabokotaki na kalavo. E ratou a sikova talega na Kula Eco Park na lewe ni vuli ka ratou mai vulica kina na bibi ni kena taqomaki na i yaubula dina ni noda vanua.

Vakamacala tiko ko Jone Niukula(NTF) e na kena bibi ni taqomaki na yaubula.